

แบบรายงานผลการดำเนินงานที่แก้ไขปัญหาสำเร็จ ศูนย์ดำรงธรรมจังหวัดสุพรรณบุรี

เรื่อง การแก้ไขปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม (น้ำเสีย) จากการประกอบกิจการโรงไฟฟ้าชีวมวล อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี

สืบเนื่องจากศูนย์ดำรงธรรมจังหวัดสุพรรณบุรี ได้รับเรื่องร้องเรียน/ร้องทุกข์ และทางศูนย์บริการประชาชน สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีอีกช่องทางหนึ่ง ว่ามีประชาชนในพื้นที่หมู่ที่ ๑๐ ตำบลหนองมะค่าโมง อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี กรณีมีปัญหาจากน้ำเน่าเสียจากบ่อเก็บกักของ [REDACTED] ที่ประกอบธุรกิจผลิตและจำหน่ายเอทานอล (แอลกอฮอล์บริสุทธิ์ ๙๙.๕ %) เพื่อใช้เป็นเชื้อเพลิง ในการประกอบกิจการดังกล่าวโดยใช้กากน้ำตาลเป็นวัตถุดิบในการผลิต ซึ่งเอทานอลต้องกักเก็บไว้ในถังพัก จากการดำเนินการดังกล่าวก่อให้เกิดน้ำเสียจากกระบวนการการผลิต [REDACTED] จึงได้ทำการขุดบ่อเพื่อเก็บกักน้ำเสียจากการผลิตเอทานอล ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของชุมชนตั้งอยู่บนพื้นที่สูงกว่าพื้นที่ชุมชน ส่งผลให้เกิดกลิ่นที่ไม่พึงประสงค์กระจายเข้าชุมชน ต่อมาเมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๐ เกิดฝนตกหนักในพื้นที่อำเภอด่านช้าง (ปริมาณน้ำฝน ๑๓๐ มิลลิเมตร) ทำให้เกิดน้ำไหลหลากเป็นจำนวนมาก ประกอบกับน้ำเสียล้นบ่อบำบัดน้ำเสีย [REDACTED] ไหลเข้าท่วมพื้นที่ที่อยู่อาศัย และพื้นที่เกษตรกรรม ในอำเภอด่านช้าง อำเภอเดิมบางนางบวช และอำเภอนองหญ้าไซ

พื้นที่ประสบอุทกภัย

จังหวัดสุพรรณบุรี ประกาศเขตให้ความช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย (เมื่อวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๖๐) พื้นที่ประสบอุทกภัย ๓ อำเภอ ๗ ตำบล ๓๕ หมู่บ้าน ประชาชนได้รับผลกระทบ ๒,๐๘๐ คน ๕๙๐ ครัวเรือน พี่ไร้ ๔,๗๔๐ ไร่ นาข้าวจำนวน ๒,๒๔๕ ไร่ สวน ๑๑๐ ไร่ ดังนี้

- ๑) อำเภอด่านช้าง ตำบลหนองมะค่าโมง หมู่ที่ ๗, ๑๐ และ ๑๕
- ๒) อำเภอเดิมบางนางบวช ตำบลหนองกระทุ่ม หมู่ที่ ๑-๙ ตำบลบ่อกรู หมู่ที่ ๗ และตำบลหัวเขา หมู่ที่ ๕
- ๓) อำเภอนองหญ้าไซ ตำบลแจงงาน หมู่ที่ ๒-๔ และตำบลนองหญ้าไซ หมู่ ๖ และตำบลหนองโพธิ์ หมู่ที่ ๑-๑๔

การให้ความช่วยเหลือ/มาตรการแนวทางการแก้ไขปัญหา

วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๐ ประชุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย อำเภอด่านช้าง ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด ชลประทานจังหวัด อุตสาหกรรมจังหวัด ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ประชาชน และผู้แทน [REDACTED]

[REDACTED] สรุปมาตรการแนวทางการแก้ไขปัญหา ดังนี้

๑. ทำแนวป้องกันไม่ให้น้ำเสียไหลผ่านลำห้วยเพิ่มเติม
๒. ตรวจสอบคุณภาพน้ำ
๓. จัดส่งน้ำในระบบชลประทานมาเจือจางเพื่อขับไล่น้ำเสียต่อไป
๔. ความเสียหายที่ส่งผลกระทบต่อในพื้นที่บริษัทจะเป็นผู้รับผิดชอบ

วันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๖๐ นายพิภพ บุญธรรม รองผู้ว่าราชการจังหวัดสุพรรณบุรี พร้อมด้วยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตรวจสอบพื้นที่ประสบอุทกภัย และบริเวณพื้นที่กักเก็บน้ำเสีย [REDACTED] และประชุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สรุปมาตรการ แนวทางการแก้ไขปัญหา ดังนี้

๑. ด้านโครงสร้าง ทำแนวคันดินให้มั่นคงแข็งแรงป้องกันน้ำเสีย โดย [REDACTED]

[REDACTED] กำหนดทำคันดินแล้วเสร็จภายในวันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๖๐

๒. ด้านสาธารณสุข ดูแลประชาชนที่ได้รับผลกระทบทั้งร่างกายและจิตใจ
๓. ด้านกฎหมาย อุตสาหกรรมจังหวัดสุพรรณบุรีเสนอปิดโรงงาน ๔๕ วัน
๔. ด้านการบริหารจัดการน้ำ ลดความเจือจางของน้ำเสีย และควบคุมไม่ให้น้ำเสียไหลลงแม่น้ำท่าจีน
๕. ด้านการบริหารจัดการ ตั้งศูนย์ดำรงธรรมอำเภอด่านช้าง (ส่วนหน้า) ประสานบูรณาการให้

ความช่วยเหลือโดยให้ส่วนราชการสำรวจตรวจสอบความเสียหายทุกด้าน และเตรียมความพร้อมเจ้าหน้าที่ เครื่องมือ อุปกรณ์ กรณีฝนตกหนักและมีน้ำไหลหลาก เช่น เครื่องสูบน้ำ กระสอบทราย ยารักษาโรค

วันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๖๐ สภาพพื้นที่ในบริเวณที่อยู่อาศัยน้ำเริ่มแห้ง พบน้ำท่วมขังบริเวณพื้นที่เพาะปลูกด้วยปริมาณฝนที่ตกลงมา ทำให้น้ำเสียที่เข้าท่วมพื้นที่มีกลิ่นและสีที่เจือจางลง

นายชูน ญัฐเดช กังสกุล นายอำเภอด่านช้าง พร้อมส่วนราชการหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ได้จัดตั้งศูนย์ดำรงธรรมอำเภอด่านช้าง (ส่วนหน้า) ขึ้นที่ทำการผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๑๕ ตำบลหนองมะค่าโมง เพื่อรับเรื่องร้องเรียนปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนเพื่อสรุปให้การช่วยเหลือประชาชนกรณีเกิดภัยพิบัติในพื้นที่เบื้องต้น ดังนี้

- กรมโรงงานอุตสาหกรรมได้สั่งปิด [REDACTED] เป็นเวลา ๔๕ วัน
- หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้กำหนดมาตรการแก้ไขและบรรเทาปัญหาดังกล่าว ออกเป็น ๒ มาตรการ ดังนี้

๑. มาตรการการเฝ้าระวัง

เนื่องด้วยในพื้นที่ยังมีฝนตกอย่างต่อเนื่อง จึงเกรงว่าบ่อบำบัดอื่นๆ จะเกิดปัญหาดินถล่มหรือน้ำล้นบ่อบำบัดลงมา จึงจัดเจ้าหน้าที่ในการดูแล และเฝ้าระวังอย่างใกล้ชิด โดยให้มีการตั้งคณะกรรมการตรวจสอบความแข็งแรงของบ่อบำบัดน้ำเสียขึ้นรวมทั้งสาธารณสุขจังหวัดสุพรรณบุรี ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสุพรรณบุรี ได้เข้าไปในพื้นที่เก็บตัวอย่างน้ำเสียที่พบไปตรวจสอบ เพื่อกำหนดมาตรการการแก้ไขปัญหาระยะยาวควบคู่กับมาตรการเยียวยาต่อไป

๒. มาตรการในการชดเชย เยียวยาผู้ได้รับผลกระทบ ผู้เสียหาย

ในเบื้องต้น [REDACTED] ได้ส่งตัวแทนมาเจรจายินดีจะรับผิดชอบค่าเสียหาย ได้กำหนดให้มีการตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณาในประเด็นดังต่อไปนี้

๑. คณะกรรมการสำรวจผู้ได้รับผลกระทบ ผู้เสียหายในพื้นที่
๒. คณะกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติอำเภอ

วันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๖๐ ชาวบ้านจำนวน ๓ หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ ๗, ๑๐ และ ๑๕ ตำบลหนองมะค่าโมง อำเภอด่านช้าง ได้ชุมนุมเพื่อให้ส่วนราชการดำเนินการจัดการบ่อบำบัดน้ำเสียไม่ให้มีในพื้นที่ โดยมีนายพิภพ บุญธรรม รองผู้ว่าราชการจังหวัดสุพรรณบุรี เป็นผู้เจรจาสร้างความเข้าใจให้กับชาวบ้าน

วันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๖๐ หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง อำเภอด่านช้าง องค์การบริหารส่วนตำบลหนองมะค่าโมง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ชาวบ้านผู้ได้รับความเดือดร้อน ประชุมหาวิธีการเยียวยาให้กับชาวบ้านที่ได้รับผลกระทบจากการที่น้ำเสียจากบ่อบำบัดไหลเข้าบ้านเรือนและพื้นที่เกษตรกรรม สรุปได้ว่า บริษัทฯ จะมอบเงินเยียวยาเฉพาะครัวเรือนที่ได้รับผลกระทบจากการที่น้ำเสียจากบ่อบำบัดไหลเข้าบ้านเรือนและพื้นที่เกษตรกรรม ครัวเรือนละ ๑๐,๐๐๐ บาท โดยมีผู้รับผลกระทบมี ๒ ตำบล จำนวนทั้งสิ้น ๕๒๗ ครัวเรือน ดังนี้

- ตำบลหนองมะค่าโมง อำเภอด่านช้าง จำนวน ๔๕๗ ครัวเรือน ได้แก่ หมู่ที่ ๗ จำนวน ๒๗๖ ครัวเรือน และหมู่ที่ ๑๕ จำนวน ๑๘๑ ครัวเรือน

- ตำบลหนองกระทุ่ม อำเภอดำเนินสะดวก จำนวน ๗๐ ครัวเรือน

วันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๖๐ ได้จัดประชุมคณะกรรมการไตรภาคี ครั้งที่ ๕/๒๕๖๐ ประกอบด้วยส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง เจ้าหน้าที่ [REDACTED] และประชาชนในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ เข้าร่วมประชุมเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหารื่องดังกล่าวอย่างยั่งยืน สรุปได้ ดังนี้

๑. กระทรวงอุตสาหกรรม ได้แจ้งให้ผู้ประกอบกิจการโรงงานหยุดประกอบกิจการเป็นการชั่วคราวเป็นเวลา ๔๕ วัน (ตั้งแต่วันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๖๐) โดยโรงงานต้องปรับปรุงแก้ไขให้เสร็จภายในวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ หากปรับปรุงแก้ไขเสร็จเรียบร้อยแล้วให้แจ้งสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดสุพรรณบุรีทราบเพื่อตรวจสอบในเรื่อง ดังต่อไปนี้

๑.๑ จัดให้มีมาตรการในการลดปริมาณน้ำเสียที่เก็บกักภายในบ่อเก็บกักน้ำเสียทั้งหมดของโรงงาน เพื่อให้สามารถรับน้ำเสียที่เกิดจากการประกอบกิจการโรงงานได้ทั้งหมดและให้มีปริมาณสำรองของบ่อเก็บกักเพื่อรองรับปริมาณน้ำฝนในกรณีที่เกิดฝนตก ทั้งนี้เพื่อเป็นการป้องกันมิให้น้ำเสียไหลล้นบ่อเก็บกักออกสู่แหล่งน้ำสาธารณะ

๑.๒ ให้ซ่อมแซมแนวป้องกันน้ำเสียบริเวณพื้นที่เพาะปลูกพืชไร่ของ [REDACTED] ให้มั่นคงแข็งแรงสามารถป้องกันการกัดเซาะของน้ำเสียและน้ำฝนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อป้องกันมิให้น้ำเสียที่นำไปใช้เป็นสารปรับปรุงดินในบริเวณเพาะปลูกไหลบ่าออกสร้างความเสียหายต่อบุคคลหรือสิ่งแวดล้อม

๑.๓ ให้ดำเนินการกำจัดหรือบำบัดน้ำเสียที่ตกค้างตามแหล่งน้ำสาธารณะ ไร่นา บริเวณบ้านพักอาศัยของประชาชน หรือแหล่งอื่นๆ ที่มีน้ำเสียที่เกิดจากการไหลล้นออกจากบ่อเก็บกักน้ำเสียและจากบริเวณพื้นที่เพาะปลูกของ [REDACTED]

๒. [REDACTED] ให้ความช่วยเหลือในเบื้องต้น และแผนงานป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต ดังนี้

๒.๑ ดำเนินการช่วยสูบน้ำและทำความสะอาดบ้านประชาชน

๒.๒ ดำเนินการปรับสภาพพื้นที่รอบบ้านที่ได้รับความเสียหาย

๒.๓ ดำเนินการช่วยเหลือด้านอุปกรณ์ดำรงชีพที่จำเป็น เช่น เครื่องนอน ยารักษาโรค และสิ่งของต่างๆ

๒.๔ ดำเนินการจ่ายเงินเบื้องต้น เมื่อวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๖๐ และวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๖๐ ครอบครัพละ ๑๐,๐๐๐ บาท รวมเป็นเงิน ๕,๓๕๐,๐๐๐ บาท ดังนี้

๓. การติดตามคุณภาพน้ำ ผลปรากฏว่า คุณภาพน้ำบริเวณสระหน้าโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล บ้านสระบัวเก่า ต่ำกว่าเกณฑ์ แต่จุดอื่นๆ เริ่มดีขึ้น จึงได้ทำการบำบัดน้ำในสระหน้าโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล บ้านสระบัวเก่าและวัดสระบัวเก่า โดยการติดตั้งกังหันน้ำขนาดเล็ก เพื่อเพิ่มออกซิเจนในน้ำ จำนวน ๕ เครื่อง และเติม ลูกบอล EM พร้อมสารเร่งการตกตะกอน

๔. การฉีด EM รอบพื้นที่เพื่อป้องกันเรื่องกลิ่นเหม็น

๕. จ่ายชดเชยด้านพื้นที่การเกษตรที่ได้รับผลกระทบ รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๔๗,๗๔๒,๐๐๐ บาท ดังนี้

อ้อย	จำนวน ๒,๘๐๐ ไร่	เป็นเงิน ๑๗,๙๔๕,๐๐๐ บาท
ข้าวเสียหายทั้งหมด	จำนวน ๔๙๗ ไร่	เป็นเงิน ๕,๙๖๔,๐๐๐ บาท
ข้าวเสียหายบางส่วน	จำนวน ๒,๖๓๑ ไร่	เป็นเงิน ๒๑,๐๔๘,๐๐๐ บาท
พื้นที่เกษตรอื่น	จำนวน ๓๘๓ ไร่	เป็นเงิน ๒,๗๘๕,๐๐๐ บาท

๖. แผนงานป้องกันปัญหา แบ่งเป็น ๓ ระยะ ได้แก่

ระยะสั้น

ทำการเสริมคันกั้นบ่อเก็บกักน้ำ

ระยะกลาง

๑) ทำการขุดบ่อในพื้นที่ ๕๙ ไร่ของบริษัท เพื่อถ่ายน้ำจากจุดเสี่ยงต่างๆ มาเก็บไว้โดยทำเป็นบ่อลึก ๑๐ เมตร และปูด้วย HDPE ป้องกันการซึม ความจุรวม ๕๔๐,๐๐๐ ลบ.ม.

๒) ดำเนินการถ่ายน้ำออกจากสระหน้าโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านสระบัวเก่า และในจุดเสี่ยงต่างๆ เพื่อให้มีระดับน้ำต่ำกว่าผิวดินเป็นระยะ ๑ เมตร

ระยะยาว

สร้างระบบประหย่น้ำ ซึ่งจะช่วยให้ลดผลกระทบเรื่องกลิ่นและน้ำเสียได้มากกว่าในปัจจุบันใช้เงินลงทุน ๗๐๐ ล้านบาท ขณะนี้มีผู้สนใจเสนอราคาจำนวน ๔ ราย อยู่ในระหว่างพิจารณา TOR ของผู้รับจ้างแต่ละราย ดำเนินการสร้าง เดือนมีนาคม ๒๕๖๑ คาดว่าจะแล้วเสร็จเดือนมีนาคม ๒๕๖๒ (ขณะนี้ เดือนกรกฎาคม ๒๕๖๑ ได้ดำเนินการก่อสร้างตามแผนแล้ว)

ข้อค้นพบที่เกิดจากการปฏิบัติงาน

ในการแก้ไขปัญหากรณีดังกล่าว ไม่สามารถที่จะแก้ไขโดยหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งได้ เนื่องจากภารกิจอำนาจหน้าที่ของแต่ละหน่วยงานแตกต่างกันไป ดังนั้น ศูนย์ดำรงธรรมจังหวัดสุพรรณบุรี จึงเป็นหน่วยงานหลักในการประสานงานระหว่างส่วนราชการ ประชาชนและเอกชนในพื้นที่ การดำเนินการดังกล่าวจึงต้องบูรณาการความร่วมมือจากหลายภาคส่วน ได้แก่ ส่วนราชการระดับจังหวัดและอำเภอ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เจ้าของพื้นที่ภาคเอกชน และประชาชนที่ได้รับผลกระทบ เพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

ดังนั้น จังหวัดสุพรรณบุรีจึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการไตรภาคี ประกอบด้วยส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ที่ทำการปกครองอำเภอ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองมะค่าโมง เจ้าหน้าที่ [REDACTED] และประชาชนในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ เข้าร่วมประชุมเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาอย่างยั่งยืน พร้อมทั้งติดตามผลการดำเนินงานของภาคเอกชนให้เป็นไปตามแผนงานการปรับปรุงของบริษัทฯ และเป็นไปตามกฎหมายระเบียบที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกเดือน